

दिष्ट्या बाहुसहस्रस्य न वृथाधारणं मम । दिष्ट्या सहस्राक्षमहं विजेता पुनराहवे ।

आनन्दजाश्रुपूर्णाभ्यां नेत्राभ्यामरिमर्दनः । पञ्चाञ्जलिशतैर्देवं पूजयन् पतितो भुवि ।

॥ महेश्वर उवाच ॥ उत्तिष्ठोत्तिष्ठ बाह्वनामात्मनश्च कुलस्य च । सदृशं प्राप्स्यसे वीर युद्धमप्रतिमं महत् ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्ततो वाणस्त्यम्बकेण महात्मना । हर्षेणाभ्युत्थितः शीघ्रं पूजयन् वृषभध्वजं ।

शितिकण्ठविस्मृष्टस्तु वाणः परपुरञ्जयः । ययौ स्वमेव भवनं यत्र ध्वजगृहं महत् ।

तत्रोपविष्टः प्रहसन् कुम्भाण्डमिदमब्रवीत् । प्रियमावेदयिष्यामि भवता यन्मनोनुगं ।

इत्येवमुक्तः प्रहसन् वाणमप्रतिमं रणे । प्रोवाच राजन् किन्वेतत् वक्तुकामोऽसि मे प्रियं ।

विस्मयोत्फुल्लनयनः प्रहर्षाद्वैत्यसत्तम । तत्तत्तच्छ्रोतुमिच्छामि वरं किं लब्धवानसि ।

देवदेवप्रसादान्तु स्कन्दस्य च महात्मनः । दर्शितं किं त्वया प्राप्तं तन्मे ब्रूहि महासुर ।

शितिकण्ठप्रसादेन स्कन्दगोपायनेन च । कश्चित् त्रैलोक्यराज्यं ते व्यादिष्टं शूलपाणिना ।

कश्चिदिन्द्रस्तव भयात् पातालमुपयास्यति । कश्चिद्विष्णुभवं त्रासं विमोक्ष्यन्ति दितेः सुताः ।

यस्य चक्रभयत्रस्ता वसन्ति सलिलाशये । कश्चिच्छार्ङ्गगदापाणेः स्थितस्य परमाहवे ।

न विष्णोर्भयसंत्रस्ताः प्रयास्यन्ति दितेः सुताः । पातालवासमुत्सृज्य कश्चित्तव बलाश्रयात् ।

विवुधावासनिरता भविष्यन्ति महासुराः । बलिर्विष्णुबलाक्रान्तो बद्धस्तव पिता नृप ।

सलिलौघादिनिःसृत्य कश्चिद्राज्यमवाप्स्यति । दिव्यमाख्याम्बरधरं दिव्यगन्धानुलेपनं ।

कश्चिदैरोर्चनं तात द्रक्ष्यामः पितरं तव । कश्चिलिभिः क्रमैः पूर्वं हतासौकानिमान् प्रभो ।

पुनः प्रत्यानयिष्यामो जित्वा सर्वान् दिवौकसः । स्निग्धगम्भोरनिर्घोषं शङ्खस्वनपुरोजवं ।

कश्चिन्नारायणं देवं जेष्यामः समितिञ्जयं । कश्चिद्वृषध्वजस्तात प्रसादसुमुखस्तव ।

यथा ते हृदयोत्कम्पः साश्रुविन्दुः प्रवर्तते । कश्चिदोश्वरतोषेण कार्त्तिकेयमतेन च ।

प्राप्तवानसि सर्वेषामस्माकं पार्थिवं पदं । इति कुम्भाण्डवचनैश्चोदितः सोऽसुरोत्तमः ।

वाणो वाणीमसंसक्तो प्रोवाच वदतां वरः ।

॥ वाण उवाच ॥ चिरात् प्रभृति कुम्भाण्ड न युद्धं प्राप्यते यदा । ततो मया मुदा पृष्टः शितिकण्ठः प्रतापवान् ।

युद्धाभिलाषः सुमहान् देव संजायते मम । अपि प्राप्स्याम्यहं युद्धं मनस्तुष्टिविवर्द्धनं ।

ततोऽहं देवदेवेन हरेणामित्रघातिना । प्रहस्य मुचिरं कालमुक्तोऽस्मि वचनं प्रियं ।

प्राप्स्यसे सुमहद्युद्धं वाण त्वं नचिरादिव । मयूरध्वजभङ्गस्ते भविष्यति यदाऽसुर ।

तदा त्वं प्राप्स्यसे युद्धं सुमहद्वितिनन्दन । ततोऽहं परमप्रीतो भगवन्तं वृषध्वजं ।

प्रणम्य शिरसा देवं तवान्तिकमुपागतः । इत्येवमुक्तः कुम्भाण्डः प्रोवाच नृपतिन्तदा ।

अहो न शोभनं राजन् यदेवं भाषसे वचः । एकं कथयतोरेव तथोरन्योन्यमुक्कितः ।

ध्वजः पपात वेगेन शक्राशनिसमाहतः । तं तथा पतितं दृष्ट्वा सोऽसुरो ध्वजमुत्तमं ।